

Nr 254.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående efterskänkande av kronans rätt till danaarv efter lägenhetsägaren Gustaf Andersson Wettergren från Värmdö socken m. fl.; given Stockholms slott den 5 april 1918.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1:o) att kronans rätt till danaarv efter lägenhetsägaren Gustaf Andersson Wettergren från Värmdö socken av Stockholms län må efterskänkas till förmån för Wettergrens änka, Kristina Lovisa Wettergren, född Rundberg;

2:o) att kronans rätt till danaarv efter lägenhetsägaren Karl Amandus Svenssons från Värings socken av Skaraborgs län hustru Betty Andersdotter må efterskänkas till förmån för bemälda Svensson;

3:o) att kronans rätt till danaarv efter förra tjänarinnan Johanna Mathilda Eriksson från Gävle må efterskänkas till förmån för Gävle missionsförening;

4:o) att kronans rätt till de danaarvsmedel efter arbetaren Karl Anders Andersson från Konradsdal i Kuddby socken av Östergötlands län, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatfiskalen uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för Anderssons änka Johanna Andersson, född Svensdotter;

5:o) att kronans rätt till danaarv efter förre grenadjären Per Erik Hagberg från Frustuna socken av Södermanlands län må efterskänkas till förmån för hans änka Maria Hagberg, född Engström;

6:o) att av kronan tillfallna, till statsverket inlevererade danaarvsmedel efter förre direktören Seth Teodor Littkes från Trosa änka Emma Lovisa Wilhelmina Littke, född Löjtander, nedan nämnda belopp må åt följande av förre direktören Littkes arvingar utanordnas, nämligen

97 kronor 65 öre åt envar av plåtslageriarbetaren L. L. Fondahns hustru Ester Fondahn, född Littke, John Albin Littke, typografen Olof Wilhelm Littke, arbetaren Gösta Erik Littke, kemigrafen Algot Robert Littke, bokhållaren G. E. Törnros' hustru Elsa Törnros, född Littke, bokbinderiarbetaren J. F. Carlssons hustru Maria Carlsson, född Littke, typografen Erik Arthur Littke, Greta Maria Albina Littke, kemigrafen Tor Emil Littke och Torborg Elin Erika Littke,

537 kronor 8 öre åt envar av förre rotemannen August Nordwall, redogöraren Knut Otto Adolf Abrahamson och änkan Hulda von Baumgarten, född Abrahamson, samt

460 kronor 35 öre åt envar av arbetaren Erhard Littke samt Hertha Littke;

7:o) att kronans rätt till danaarv efter Wilhelmina Rosendahl från Raus socken av Malmöhus län må efterskänkas till förmån för änkan Elina Albertina Kjellström och Albertina Elisabeth Nicklasson samt Anna Gunilda Tholandens rättsinnehavare; samt

8:o) att av kronan tillfallna, till statsverket inlevererade danaarvsmedel efter Elisabeth Trephook Wikström, född Hoskin, från Örebro nedan nämnda belopp må åt följande av museiintendenten Karl Alfred Wikströms arvingar utanordnas, nämligen

3,594 kronor 2 öre åt målarmästaren S. A. Sjöbloms änka Emelie Sjöblom, född Wikström,

599 kronor åt envar av valsmästaren F. Stens i Domnarvet hustru Wilhelmina Sten, född Wikström, bokföraren C. J. Larssons i Enköping hustru Emma Sofia Larsson, född Wikström, och taxameterföraren J. Bergqvists i Örebro hustru Mathilda Bergqvist, född Wikström, samt

119 kronor 80 öre åt ett vart av avlidne körkarlen Carl Alfred Wikströms omyndiga barn Erik Alfred, Nils Alfred, Nanny Maria, Tore Alfred och Karl Alfred.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 april 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde:

Till Eders Kungl. Maj:t hava inkommit åtskilliga ansökningar om efterskänkande av kronans rätt till danaarv. Då vissa av dessa ärenden numera föreligga i vederbörligen utrett skick, anhåller jag att nu få redogöra för desamma.

Danaarv efter lägenhetsägaren G. Andersson Wettergren.

1:o) Den 29 april 1915 avled lägenhetsägaren Gustaf Andersson Wettergren från Värmdö socken, efterlämnande såsom stärbhusdelägare endast änkan Kristina Lovisa Wettergren, född Rundberg.

Enligt transsumt av en den 19 juli 1915 efter den avlidne upprättad bouppteckning uppgick behållningen i boet till 2,205 kronor 18 öre.

Uti en den 15 mars 1917 till Kungl. Maj:t inkommen ansökning har nu änkan Wettergren — under förmålan att ett mellan henne och hennes avlidne man den 28 augusti 1893 upprättat inbördes testamente, enligt vilket kvarlåtenskapen skulle tillfalla efterlämnade maken, förkommit, varför detsamma icke kunnat i laga ordning bevakas, samt under framhållande tillika, att hon befunne sig i knappa ekonomiska omständigheter och vore gammal samt saknade förmåga att genom arbete förtjäna sitt uppehälle — anhållit om efterskänkande till förmån för henne av Kungl. Maj:ts och kronans rätt till danaarv efter hennes hemälde avlidne man.

Över ansökningen har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län — efter inhämtande av yttrande från vederbörande kronofogde, däri denne vitsordat riktigheten av de utav sökanden lämnade uppgifter — avgivit eget tillstyrkande utlåtande.

*Kungl. Maj:ts
befallningsha-
vande i Stock-
holms län.*

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som den 9 januari 1918 jämväl avgivit infordrat yttrande i ärendet, meddelar, att ämbetet låtit åtgärder för indrivande av danaarvet efter mannen Wettergren anstå i avbidan på Kungl. Maj:ts beslut i anledning av förevarande ansökning. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit, hemställer ämbetet om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte, att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel, vilka, enär halva behållningen i boet utgjorde sökandens giftorättsandel, uppginge till 1,102 kronor 59 öre, måtte till sökandens förmån efterskännas.

*Kammar-
advokatfis-
kalsämbetet.*

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till danaarv efter lägenhetsägaren Gustaf Andersson Wettergren från Värmdö socken av Stockholms län må efterskännas till förmån för Wettergrens änka, Kristina Lovisa Wettergren, född Rundberg.

2:o) Den 1 oktober 1904 avled lägenhetsägaren i Kristinedal i Värings socken Karl Amandus Svenssons hustru Betty Andersdotter. I instrumentet över den efter henne upprättade bouppteckningen upptogs såsom stärbhusdelägare, förutom änklungen, dels den avlidnas å okänd ort vistande broder Gustaf Andersson, dels hennes avlidne broder Lars

**Danaarv
efter Betty
Andersdotter.**

Anderssons jämväl å okänd ort vistande barn. Boets behållning uppgick enligt bouppteckningen till 997 kronor 25 öre.

Kungörelser om arvfallet blevo jämlikt 15 kap. 5 § ärvdabalken i vederbörlig ordning utfärdade, varvid emellertid den hustru Svenssons förenämnda arvingar tillskiftade kvarlåtenskapen efter henne, utgörande medel, som inestode i den av mannen Svensson besuttna lägenheten, förblev under dennes vård och förvaltning. Några arvingar hava icke inom den i förberörda lagrum stadgade tid anmält sig, till följd varav medlen i fråga numera tillkomma kronan såsom danaarv.

Svensson har nu i en den 21 november 1916 ingiven ansökan anhållit om efterskänkande av kronans rätt till ifrågavarande danaarv.

Till stöd för sagda framställning har sökanden anfört, att därest han, som vore gammal och orkeslös, nödgades försälja den stugubyggnad, vari arvsmedlen inestode, han komme att, såsom saknande tillgångar för sitt uppehälle, falla fattigvården till last.

Sökandens berörda uppgifter hava, på sätt framgår av ett vid ansökningen fogat intyg, till riktigheten vitsordats av såväl vederbörande kommunalnämndsordförande som ordföranden i pensionsdistriktet och kyrkoherden i församlingen.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Skaraborgs
län.*

Över ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län avgivit infortrat utlåtande, varvid nämnda myndighet, som icke haft något att erinra mot bifall till ansökningen, fogat viss utredning, rörande bland annat, sökandens person, utvisande, att han gjort sig känd för duglighet och skötsamhet.

*Kammaradvokatsfiskalsäm-
betet.*

Kammaradvokatsfiskalsämbetet, som den 14 april 1917 på grund av remiss jämväl yttrat sig i ämnet, har anfört följande:

Sedan det kommit till kammaradvokatsfiskalsämbetets kännedom, att den avlidnas ovan nämnda arvingar icke inom den i förberörda lagrum stadgade tid av tio år givit sig tillkänna, hade mannen Svensson av advokatsfiskalsämbetet avfortrats redovisning för berörda kronan såsom danaarv tillkommande medel. Enligt den i anledning härav avlämnade redovisningen utgjorde ifrågavarande medel den 31 december 1915 730 kronor 21 öre. Med åtgärder för danaarvets indrivande hade emellertid advokatsfiskalsämbetet låtit anstå till dess Svenssons ansökan om arvsmedlens efterskänkande till dennes förmån blivit slutligen prövad.

Jämte meddelande, att sökanden enligt uppgift i å kammaradvokatsfiskalskontoret förvarade handlingar vore över 70 år gammal, har advokatsfiskalsämbetet, då framställningen syntes behjärtansvärd, hemställt om

avlatande av proposition till riksdagen i syfte att kronans rätt till ifrågasvarande danaarv måtte varda till sökandens förmån eftergiven.

Med avseende å vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till danaarv efter lägenhetsägaren Karl Amandus Svenssons från Värings socken av Skaraborgs län hustru Betty Andersdotter må efterskänkas till förmån för bemälda Svensson.

3:o) Den 11 november 1915 avled i Gävle förra tjänarinnan Johanna Mathilda Eriksson, utan att, såvitt den efter henne upprättade bouppteckningen utvisade, efterlämna kända arvingar. Behållningen i boet upgick till 359 kronor 3 öre.

Danaarv efter
Johanna Ma-
thilda Eriks-
son.

Med förmålan, att den avlidna långt före sin död skriftligen förordnat, att all hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla Gävle missionsförening, vilken hon under många år och alit till sin död tillhört, men att på oförklarligt sätt testamentshandlingen förkommit och icke stode att återfinna, i följd varav hennes obetydliga kvarlåtenskap, juridiskt sett, vore att betrakta såsom danaarv, har nu nämnda förening i en till Kungl. Maj:t ingiven, den 1 december 1916 dagtecknad skrift, under framhållande att det vore föreningens fulla övertygelse, att den avlidnas yttersta vilja varit, att missionsföreningen skulle erhålla hennes kvarlåtenskap, samt med erinran, att föreningens verksamhet vore av allmännyttig beskaffenhet, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, med eftergivande av kronans rätt till danaarv, tillerkänna föreningen kvarlåtenskapen ifråga.

Vid ansökningen har föreningen fogat bevis, att Johanna Mathilda Eriksson under de sistförflutna 25 åren och allt intill sin död varit medlem av föreningen.

Till stöd för ansökningen har föreningen åberopat innehållet i de vittnesberättelser rörande den avlidnas omförmälda föregivna förordnande, vilka avgivits vid ett den 1 maj 1916 vid rådhusrätten i Gävle hållet vittnesförhör för dödsfalls skull med skraddaren Lars Andersson, skomakaren Johan Erik Rosenqvist, gjutaren Emil Giös' hustru, Charlotta Sofia Giös och förre lokomotivföraren Per Vretblad.

Nämnda vittnesmål voro av följande innehåll:

Andersson och Rosenqvist berättade samstämmigt: En dag för omkring 25 år sedan hade den avlidna, som vittnena personligen kände, åtföljd av vittnet Andersson infunnit sig i Rosenqvists bostad. Johanna

Mathilda Eriksson hade där framlagt ett av henne medfört, förut skrivet testamente samt anmodat vittnena att bevittna detsamma. Testamentet, som upplästs, hade innehållit, att Johanna Mathilda Erikssons kvarlåtenskap skulle efter hennes död tillfalla Gävle missionsförening. Johanna Mathilda Eriksson, som vid tillfället varit vid sunt och fullt förstånd och handlat av fri vilja, hade i vittnenas samtidiga närvaro underskrivit testamentet, varå vittnena därefter tecknat sina namn under en vittnesmening.

Charlotta Giös: Johanna Mathilda Eriksson, med vilken vittnet varit bekant, hade ungefär ett år före sin död till vittnet yttrat, att hennes kvarlåtenskap skulle efter hennes död tillfalla Gävle missionsförening. Vid tillfället hade icke någon tredje person närvarit och yttrandet hade av Johanna Mathilda Eriksson fällt samtalsvis, utan något tillkännagivande från hennes sida, att hon därmed avsåge upprätta sitt testamente. Hon hade även uttalat farhågor för, att fattigvården skulle taga hennes kvarlåtenskap samt tillika omtalat, att testamente vore upprättat samt bevittnat av Andersson och Rosenqvist.

Vretblad: Vittnet hade en dag — efter vad vittnet trodde i februari 1915 — befunnit sig på besök hos Johanna Mathilda Eriksson, som vittnet personligen känt. Johanna Mathilda Eriksson hade därvid ur en oläst byrålåda framtagit och för vittnet visat ett av henne undertecknat testamente, som vittnet därpå genomläst flera gånger. Testamentet hade innehållit, att hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla Gävle missionsförening, samt varit bevittnat av Andersson och Rosenqvist. Testamentet hade av Johanna Mathilda Eriksson lagts tillbaka i byrålådan utan att denna lästs. Hon hade vid tillfället uttalat ängslan för att »fattigvården» skulle efter hennes död få hennes kvarlåtenskap och såsom sin vilja även muntligen för vittnet tillkännagivit, att Gävle missionsförening skulle erhålla hennes kvarlåtenskap. Vittnet trodde icke, att Johanna Mathilda Eriksson sedermera ändrat mening, utan hade den övertygelsen, att testamentet på obehörigt sätt kommit bort.

Innehållet av dessa vittnesmål blev den 3 juli 1916 bevakat såsom testamente vid rådhusrätten i Gävle samt den 10 augusti samma år delgivet Kungl. Maj:t och kronan.

Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Gävleborgs
län.

Över ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Gävleborgs län avgivit infortrat utlåtande och därvid överlämnat yttrande från magistraten i Gävle, som tillstyrkt ansökningen, enär enligt de föreliggande handlingarna vissa omständigheter tydde på att det varit den avlidnas vilja, att hennes efterlämnade kvarlåtenskap skulle tillfalla Gävle missionsförening.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har för egen del på grund av vad i ärendet blivit upplyst ansett sig böra tillstyrka bifall till ansökningsen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i ett den 17 april 1917 avgivet infordrat yttrande anfört följande: Kammaradvokatfiskalsämbetet.

Innehållet i ovan återgivna vittnesmål hade vid rådhusrätten såsom testamente bevakats samt den 10 augusti 1916 blivit Kungl. Maj:t och kronan delgivet. Genom vad i ärendet utretts finge anses upplyst, att förekomsten av vare sig ett skriftligt eller muntligt testamente efter den avlidna icke blivit *lagligen* styrkt. Då likväl tiden för klandertalans instämmande utlöpte först den 10 augusti 1917, hade ämbetet, i anseende till den förevarande framställningen, ansett med rättegångs anhängiggörande böra tillsvidare anstå. De åberopade vittnesmålen syntes ämbetet innefatta bevis, att ett skriftligt, såvitt kunnat utrönas, i laga ordning tillkommet testamente blivit vid omvittnade tidpunkt av den avlidna till sökandeföreningens förmån upprättat. Enligt ett vittnes ut-sago hade testamentshandlingen ännu jämförelsevis kort tid före testators frånfälle funnits i behåll. Sannolika skäl syntes ock enligt ämbetets förmenande föreligga för antagandet, att omförmälda förordnande icke blivit av testator, som, enligt vad i ärendet upplysts, tillhört missionsföreningen till sin död, återkallat. Advokatfiskalsämbetet, som inhämtat att någon arvinge efter Johanna Mathilda Eriksson icke inom stadgad tid av natt och år efter hennes död givit sig tillkänna, funne sig på grund av vad i ärendet förekommit böra hemställa om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte att kronans rätt till ifrågavarande dana-arv måtte varda till sökandeföreningens förmån eftergiven.

Enligt vad jag från kammaradvokatfiskalsämbetet inhämtat har klandertalan inom behörig tid instämts. Målet förklarades den 8 oktober 1917 vilande i avvaktan på anmälan från endera parten.

Lika med de hörda myndigheterna anser jag mig böra tillstyrka förevarande framställning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till danaarv efter förra tjänarinnan Johanna Mathilda Eriksson från Gävle må efterskänkas till förmån för Gävle missionsförening.

4:o) Den 17 mars 1915 avled arbetaren Karl Anders Andersson från Konradsdal i Kuddby socken av Östergötlands län och efterlämnade såsom stärbhusdelägare änkan, Johanna Andersson, född Svensdotter, men inga kända arvingar. Danaarv efter arbetaren K. A. Andersson.

Den efter Andersson den 12 april 1915 upprättade bouppteckningen, upptog en behållning av 1,844 kronor 40 öre. Sedan boets tillhörigheter försålt å offentlig auktion, uppgick emellertid behållningen vid arvskifte, som förrättades den 15 juli 1916, till 2,383 kronor 42 öre, varav på mannens eventuella arvingar belöpte 1,132 kronor 12 öre, vilket belopp överlämnades till vederbörande gode man.

Nu har änkan Andersson i en till Kungl. Maj:t inkommen, av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Östergötlands län överlämnad ansöknin, dagtecknad den 5 juni 1917, anhållit, att då behållningen i boet tillkommit genom båda makarnas arbete och sparsamhet samt sökanden numera vore gammal och orkeslös och hennes egna små tillgångar icke försloge till hennes uppehälle, Kungl. Maj:t och kronans rätt till danaarv efter hennes avlidne bemålde man måtte efterskänkas till förmån för henne.

Av ett av kronofogden i Björkekinds, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings härads fögderi avgivet, av Kungl. Maj:ts befallningshavande överlämnat yttrande framgår, att sökanden till följd av ålderdom och försvagade själsförmögenheter är urståndsatt att reda sig själv, att hennes tillgångar uppgå till 700 kronor, samt att hon är i stort behov av ifrågavarande medel.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har för egen del åberopat vad kronofogden anfört.

Kammaradvokatskals-
ämberet.

Kammaradvokatiskalsämberet, som den 3 januari 1918 avgivit infortrat yttrande, meddelar, att ämberet den 4 december 1917 till statsverket inlevererat ifrågavarande danaarvsmedel, utgörande jämte upplupen ränta, enligt redovisning från vederbörande gode man, ett belopp av 1,155 kronor 13 öre. Med hänsyn till vad handlingarna i ärendet innehålla, hemställer ämberet om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel, vilka, då ämberet därå uppburit aktoratsarvode med 57 kronor 76 öre, numera uppginge till 1,097 konor 37 öre, måtte till sökandens förmån efterskänkas.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till de danaarvsmedel efter arbetaren Karl Anders Andersson från Konradsdal i Kuddby socken av Östergötlands län, som inlevererats till statsverket, må, efter avdrag av det av kammaradvokatiska-len uppburna aktoratsarvode, efterskänkas till förmån för Anderssons änka Johanna Andersson, född Svensdotter.

5:o) Den 8 februari 1916 avled förre grenadjären Per Erik Hagberg från Frustuna socken av Södermanlands län. Enligt den efter honom upprättade bouppteckningen, vilken såsom ende stärbhusdelägare upptog änkan, Maria Hagberg, född Engström, utgjorde behållningen i boet 1,598 kronor 85 öre.

Danaarv efter
förre grenad-
jären P. E.
Hagberg.

I en till Kungl. Maj:ts inkommen ansökan, dagtecknad den 15 januari 1917, har änkan Hagberg anhållit, att kronans rätt till danaarv efter hennes bemålde man måtte till hennes förmån eftergivnas.

Till stöd för ansökningen har åberopats läkarbetyg, utvisande att sökauden, som vore 59 år gammal, på grund av kronisk sjukdom vore oförmögen att genom arbete förvärva vad till livets uppehållande oundgängligen erfordrades, varförutom av vederbörande kyrkoherde vitsordats, att tillgångarna i boet icke försloge till hennes framtida försörjning.

Över ansökningen har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Södermanlands län avgivit infordrat utlåtande, varmed överlämnats ett av vederbörande kronofogde avgivet yttrande, däri vitsordats riktigheten av ovan lämnade uppgifter rörande änkan Hagbergs förvärvsmöjligheter, ävensom intygats, att änkan Hagberg genom sin arbetsamhet och sparsamhet i vidsträckt mån bidragit till den ställning, vari boet befunnit sig vid mannens frånfälle.

Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Söderman-
lands län.

För egen del har Kungl. Maj:ts befallningshavande, med hänsyn till boets jämförelsevis små tillgångar och till de upplysningar, handlingarna innehölle angående änkan Hagbergs ålder, sjuklighet och oförmåga att genom arbete försörja sig, tillstyrkt framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i ett den 13 april 1917 avgivet infordrat yttrande anfört följande:

Kammaradv-
katfiskals-
ämbetet.

Enligt av advokatfiskalsämbetet införskaffade upplysningar hade några arvingar efter Hagberg icke inom föreskriven tid av natt och år givit sig tillkänna, till följd varav kvarlåtenskapen efter denne tillkomme kronan såsom danaarv. Av handlingarna i ärendet inhämtades, utom annat, att änkan Hagberg i makarnas bo infört en av henne tidigare genom testamente förvärvad lägenhet i Bettna socken. Berörda, änkan Hagberg förty enskilt tillhöriga fastighet hade under äktenskapet av makarna försålts, varför köpesumman 1,900 kronor i bouppteckningen efter mannen upptagits såsom en sökanden tillkommande vederlagsfordran i boet. På grund av vad i ärendet förekommit och då änkan Hagberg, oavsett sistomförmälda tillgång, syntes för sitt uppehälle vara i behov av de medel, som utgjordes av den avlidnes giftorättsandel,

eller, såvitt bouppteckningen utvisade, omkring 800 kronor, har ämbetet med tillkännagivande, att ämbetet låtit med åtgärder för indrivande av förevarande danaarv anstå i avbidan å beslut över den föreliggande ansöknigen, hemställt om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarv måtte varda till sökandens förmån eftergiven.

Med avseende å vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till danaarv efter förre grenadjären Per Erik Hagberg från Frustuna socken av Södermanlands län må efterskänkas till förmån för hans änka Maria Hagberg, född Engström.

Danaarv efter
änkan Emma
Lovisa Wilhel-
mina Littke,
född
Löjtander.

- 6:o) Den 3 november 1909 avled förre direktören Seth Teodor Littke från Trosa. I instrumentet över den efter honom den 8 februari 1910 förrättade bouppteckningen upptogs såsom stärbhusdelägare änkan, Emma Lovisa Vilhelmina Littke, född Löjtander, samt följande arvingar:
- A) avlidne brodern förre handlanden Carl August Littkes barn:
- 1:o) tryckeriföreståndaren Albin Littke i Stockholm;
 - 2:o) ogifta Tekla Littke i Stockholm;
- B) avlidne brodern godsägaren Edvard Wilhelm Littkes barn:
- 1:o) godsägaren Rudolf Littke å Sundsör, Nyqvarn;
 - 2:o) Ebba Littke, gift med grosshandlaren E. K. Kastensson i Söderköping;
- C) avlidna systemen Lovisas uti äktenskap med apotekaren Nordwall födda sonen rotemannen August Nordwall i Stockholm; samt bemälda Lovisas barn uti äktenskap med badaremästaren I. O. Abrahamson:
- 1:o) notarien Bror Otto Wilhelm Abrahamson i Liljeholmen;
 - 2:o) Teodor Abrahamson, vistande i Baku i Ryssland;
 - 3:o) redogöraren Knut Abrahamson i Stockholm;
 - 4:o) Hulda, gift med G. von Baumgarten i Stockholm;
- D) avlidne halvbrodern destillatorn Jakob Littkes ogifta dotter Elin Littke i Saltsjöbaden;
- E) avlidne halvbrodern hovslagaren Isak Littkes barn:
- 1:o) förre jordbrukaren Erhard Littke i Stockholm;
 - 2:o) avlidne sonen ingenjören Hjalmar Littkes i Stockholm uti äktenskap med Ebba von Krusenstierna födda dotter Hertha Littke.

Enligt förenämnda bouppteckningsinstrument uppgick behållningen i boet till 27,875 konor 51 öre.

Genom ett den 13 mars 1882 dagtecknat inbördes testamente hade makarna Littke förordnat, att den av dem, som den andra överlevde, skulle intill sin död sitta i orubbade bo, samt att kvarlåtenskapen efter bådas död skulle delas mellan makarnas arvingar enligt lag.

Den 9 maj 1914 avled jämväl änkan Littke, efterlämnande enligt bouppteckningsinstrument den 29 juni samma år en behållning i boet av 26,546 kronor 28 öre men icke några kända arvingar.

Enligt ett av änkan Littke den 15 mars 1914 upprättat testamente skulle av den andel i boet, varöver hon ägde disponera, lösöreboet — enligt bouppteckningen värderat till 866 kronor 78 öre — samt ett kontant belopp av 5,000 kronor tillfalla hennes avlidne mans brorsdotter Tekla Littke. Sistnämnda testamente blev den 8 december 1915 av kammaradvokatfiskalsämbetet å kronans vägnar godkänt.

Några intestatarvingar efter änkan Littke gävo sig icke inom natt och år efter hennes död tillkänna.

Den kronan såsom danaarv tillkommande andelen i boet, som med upplupen ränta och efter avdrag av godemansarvode uppgick till 7,365 kronor 64 öre, blev den 26 januari 1916 genom kammaradvokatfiskalsämbetets försorg för statskontorets räkning insatt i riksbanken.

Uti en den 20 januari 1916 dagtecknad ansökning hava plåtslageriarbetaren L. L. Fondahns hustru Ester Fondahn, född Littke, John Albin Littke, typografen Olof Wilhelm Littke, arbetaren Gösta Erik Littke, kemigrafen Algot Robert Littke, bokhållaren G. E. Törnros' hustru Elsa Törnros, född Littke, bokbinderiarbetaren J. F. Carlssons hustru Maria Carlsson, född Littke, typografen Erik Arthur Littke, Greta Maria Albina Littke, kemigrafen Tor Emil Littke och Torborg Elin Erika Littke, samtliga barn till förut omnämnde, numera avlidne tryckeriföreståndaren Albin Littke, de fyra sistnämnda genom sin moder och förmyndare Anna Maria Charlotta Littke, född Rehnlund, samt Tekla Littke, godsägaren Rudolf Littke, förre rotemannen August Nordwall, notarien Bror Otto Abrahamson, redogöraren Knut Otto Adolf Abrahamson, änkan Hulda von Baumgarten, född Abrahamsson, arbetaren Erhard Littke samt Hertha Littke anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes till riksdagen avlåta nådig proposition om efterskänkande till förmån för dem av kronans rätt till danaarv efter änkan Emma Lovisa Wilhelmina Littke.

Till stöd för ansökningen har anförts huvudsakligen följande: Det kapital, som tillfallit kronan efter änkan Littke, hade icke till någon del av henne införts i makarna Littkes bo. Hon hade nämligen varit

ett barnhusbarn och före giftermålet med direktör Littke dennes hushållerska. Den förmögenhet, som funnes i boet, hade skapats uteslutande genom direktören Littkes omtanke och driftighet under de år han bedrivit handelsrörelse vid Sandhamn i Stockholms skärgård. På grund härav kunde billighetshänsyn sägas tala för att förmögenheten odelad borde tillfalla sökandena, som vore direktören Littkes lagliga arvingar. Härtill komme, att nästan samtliga sökandena befunne sig i mycket små ekonomiska omständigheter.

Till stöd för dessa uppgifter hava sökandena åberopat dels bevis av pastorsämbetena i Adolf Fredriks församling i Stockholm och i Djurö församling, varav upplyses, att Emma Lovisa Wilhelmina Löjtander varit född av okända föräldrar, dels ett intyg av tvenne med makarna Littke väl bekanta personer, mästerlotsen Ernfrid Sjöberg och trävaruhandlaren J. R. Sandberg, vilka betygat, att hustru Littke icke i boet medfört någon som helst förmögenhet.

Härjämte har av sökandena åberopats bevis av vederbörande upp-
bördstjänstemän, utvisande att sökandena för år 1915 taxerats till bevillning samt inkomst- och förmögenhetsskatt på sätt av följande uppställning framgår:

	Bevillning	Inkomst- och förmögenhetsskatt
L. L. Fondahn	2,380	1,900
Olof Wilhelm Littke	1,660	1,500
Algot Robert Littke	2,260	2,000
G. E. Törnros	1,780	1,500
J. F. Carlsson	1,430	1,300
Erik Artur Littke	1,350	1,300
Tor Emil Littke	850	800
Rudolf Littke	1,745	5,000
August Otto Leonard Nordwall	3,250	2,500
Knut Otto Adolf Abrahamsson	1,760	1,800
Hulda Lovisa Augusta von Baumgarten	1,040	800
Bror Otto Wilhelm Abrahamsson	—	700

Med debetsedlar har härjämte styrkts, att Gösta Erik Littke för år 1913 påförts kommunalutskylder med 33 kronor 53 öre, samt att Tekla Littke och Erhard Littke för år 1915 påförts kronoutskylder till belopp av respektive 35 och 70 öre. Slutligen hava sökandena åberopat intyg dels av vederbörande upp-
bördstjänsteman, att städerskan Herta Littke icke för år 1915 blivit av vederbörande taxeringsmyndighet

asatt någon taxering, dels av svenske konsuln i Baku utvisande, att Teodor Abrahamsson avlidit därstädes den 2 juli 1914 efterlämnande änka, men inga bröstarvingar.

Över ifrågavarande ansökan har överståthållarämbetet avgivit infordrat utlåtande, varvid fogats utredning angående sökandenas personliga förhållanden och ekonomiska ställning. Av denna utredning, som vunnits vid polisundersökning den 17 februari 1916, inhämtas i huvudsak följande:

Hustru Ester Fondahn är född den 29 november 1875 och i äktenskap förenad med plåtslageriarbetaren Leonard Ludvig Fondahn. Makarna hava två barn i åldern 4 och 6 år. Mannens arbetsförtjänst uppgår till 25 à 30 kronor i veckan, men händer det esomoftast, att han till följd av arbetslöshet icke kan erhålla något arbete under längre eller kortare tid.

John Albin Littke är född den 28 maj 1880, saknar stadigvarande anställning men brukar tidtals arbeta såsom expressbud här i staden.

Olof Vilhelm Littke är född den 18 mars 1888 och anställd såsom typograf hos aktiebolaget Frans Svanström & C:o mot en avlöning av 34 kronor i veckan. Han är gift, men äktenskapet är barnlöst.

Gösta Erik Littke är född den 13 april 1882 och till yrket rörarbetare. Hans arbetsförtjänst uppgår till högst 25 kronor i veckan. Han är gift och har fyra barn i åldern $\frac{1}{2}$ och 8 år.

Algot Robert Littke är född den 20 januari 1884 och till yrket kemigraf med en veckoförtjänst av omkring 40 kronor. Han är gift samt har ett minderårigt barn.

Hustrun Anna Elsa Viktoria Törnros, född den 3 december 1889, är i äktenskap förenad med handelsbiträdet Gustaf Edvin Törnros, vilken är anställd hos aktiebolaget Frans Svanström & C:o med en årlig lön av 2,500 kronor. Makarna Törnros hava ett minderårigt barn.

Hustrun Maria Carlsson, född den 25 april 1877, är i äktenskap förenad med bokbinderiarbetaren Joel Gustaf Carlsson, anställd hos aktiebolaget Bokband här i staden med en veckolön av 32 kronor. Makarna Carlsson hava ett minderårigt barn.

Änkan Anna Maria Charlotta Littke är född den 18 mars 1854 och åtnjuter sedan mannens död år 1911 från aktiebolaget Frans Svanström & C:o, varest mannen varit anställd, tills vidare ett årligt understöd av 300 kronor, men är det sannolikt, att detta understöd kommer att indragas med utgången av år 1916, enär hennes yngsta barn under detta år uppnår en ålder av 16 år. Hon har fem av sina ogifta barn boende hos sig och hushållar för dessa.

Erik Arthur Littke är född den 25 april 1894. Han har anställ-

ning såsom typograf hos aktiebolaget Frans Svanström & C:o med en avlöning av omkring 20 kronor i veckan.

Greta Maria Albina Littke är född den 8 december 1897 samt arbetar med sömnad, på vilket arbete hon förtjänar 8 à 10 kronor i veckan.

Tor Emil Littke är född den 26 juni 1896 och anställd hos en litografisk anstalt här i staden med en veckoavlöning av 20 kronor.

Torborg Elin Erika Littke är född den 15 augusti 1900 och har anställning såsom bokbinderiarbeterska med en förtjänst av högst 8 kronor i veckan.

Tekla Littke är född den 15 februari 1857 och ogift. Hon är sedan juli månad 1915 intagen såsom pensionär i Danviks hospital. Hon äger ett kapital av omkring 5,000 kronor och betalar med detta belopp avgiften till hospitalet.

Rudolf Littke är godsägare, och hava inga andra upplysningar om honom kunnat vinnas än att han lär vara bosatt i Turinge socken av Stockholms län å gården Sundsör.

August Nordwall är född 1842 och f. d. roteman. Han åtnjuter i denna egenskap pension av Stockholms stad med ett årligt belopp av 3,200 kronor. Han är gift och har i sitt äktenskap nio barn, av vilka två ännu erhålla understöd från hemmet.

Bror Otto Abrahamsson är född 1851 och ägare till huset nr 19 Ragvaldsgatan samt till en lägenhet vid Charlottenburg i Brännkyrka församling, varest han är bosatt. Han är i goda ekonomiska levnadsomständigheter.

Knut Otto Adolf Abrahamsson är född 1859 och har anställning såsom redogörare vid Maria församlings fattigvårdsstyrelse med en månadslön av 150 kronor. Härutöver har han inga tillgångar utan har i stället skulder, uppgående till omkring 10,000 kronor. Han är gift och har ett 15 år gammalt barn.

Hulda von Baumgarten, född år 1863, är änka och i fattiga levnadsomständigheter. Hon har två barn i åldern 15 och 17 år, därav det äldsta till följd av sinnesslöhet för all framtid är oförmöget att kunna försörja sig självt. Änkan von Baumgarten är bosatt i Gröndal i Brännkyrka församling och har anställning vid fabriken Nya Blå Hand därstädes.

Erhard Littke är född den 29 juli 1853, är ogift och har anställning såsom lagerarbetare hos firman Wikman & Wiklund i Stockholm med en månadslön av 60 kronor.

Hertha Littke är född den 2 juli 1881 och har anställning såsom

städerska å ångfartyget Kolga, vilket ångfartyg trafikerar utländska hamnar. Så vitt kunnat utrönas är hon i fattiga levnadsomständigheter.

Samtliga sökandena med undantag av Tekla Littke, Rudolf Littke, August Nordwall och Bror Otto Abrahamsson hava enligt samma polisrapport utöver sin arbetsförtjänst icke några tillgångar.

Överståthållarämbetet har, då handlingarna synts utmärka, att änkan Littkes efterlämnade förmögenhet förvärvats av hennes avlidne man, vilkens arvtagare sökandena vore och dessa senare finge anses befinna sig i mindre goda ekonomiska omständigheter, tillstyrkt nådigt bifall till framställningen.

Sedan kammaradvokatfiskalsämbetets yttrande i ärendet inforrats, har ämbetet i skrivelse den 16 april 1917 anfört följande:

Kammar-
advokat-
fiskalsämbetet.

På sätt framginge av genom ämbetets försorg införskaffade bevis ägde samtliga sökandena god frejd. Vad anginge Bror Otto Vilhelm Abrahamsson, som enligt uppgift i polisrapporten vore i goda ekonomiska levnadsomständigheter men som på sätt ovan angivits för år 1915 taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt för allenast 700 kronor, hade ämbetet härutöver inhämtat, att han i taxeringslängderna för såväl 1915 som 1916 upptoges såsom ägare till tvänne fastigheter i Stockholm, nämligen dels fastigheten nr 11 och 15 i kvarteret Östergötland med taxeringsvärde av 140,000 kronor, dels lägenheten Charlottenburg nr 7 med dylikt värde av 22,000 kronor.

Då på sätt ovan upplysts Tekla Littke på grund av förenämnda av änkan Littke upprättade testamente redan tillgodonjutit, utöver sin arvslott i boet efter mannen Littke, ett kontant belopp av 5,000 kronor av den ifrågavarande av denne förvärvade förmögenheten samt, såvitt ådagalagts, varken Rudolf Littke eller Bror Otto Vilhelm Abrahamsson torde kunna anses befinna sig i den svaga ekonomiska ställning, att ett efterskänkande till deras förmån av någon del av förevarande danaarvsmedel må synas påkallat, funne sig ämbetet icke kunna tillstyrka ansökningen i vad densamma avsåge dessa personer. Däremot ansåge sig ämbetet med hänsyn till den i ärendet lämnade utredningen kunna förorda bifall till framställningen i vad den anginge övriga sökandena.

Med hänsyn till dessa senares avsevärda antal och i betraktande av den icke alldeles överskådliga arvsordningen dem emellan torde den varje sökande tilläventyrs tillkommande lotten böra till beloppet fastställas.

Såsom delningsgrund syntes ämbetet härvid skäligen böra tjäna en sökandenas tänkta arvsrätt till ifrågavarande medel, därest desamma utgjort tillgång i mannen Littkes bo.

Till uttrönande av arvsföljden efter mannen Littke hade ämbetet införskaffat avskrift av bouppteckningen efter dennes år 1829 avlidne fader f. d. äldermannen i hovslagareämbetet Johan Jacob Littke, varav inhämtades, att mannen Littkes ovan i bouppteckningen den 8 februari 1910 under D) och E) upptagna avlidne halvbröder varit Johan Jacob Littkes söner i ett föregående gifte.

På sätt framginge av utfärdade prästbevis hade av mannen Littkes ovannämnda i bouppteckningen den 8 februari 1910 upptagna arvingar, förutom Teodor Abrahamsson, såväl Ebba Kastensson, född Littke, som Elin Littke avlidit efter mannen Littkes död. Då nämnda tre personer icke efterlämnat bröstavingar, torde, för det syfte varom nu vore fråga, ett här ifrågasatt skifte skäligen böra tänkas verkställt allenast mellan mannen Littkes, såvitt handlingarna i ärendet utmärka, nu levande arvingar. Skäl syntes ämbetet däremot icke vara för handen att å dem av sökandena, vilkas begäran om arvsmedlens efterskänkande komme att bifallas, utskifta jämväl de lotter, som eljest, enligt den ovan angivna presumerade arvsföljden, skolat tillfalla Tekla Littke, Rudolf Littke och Bror Otto Vilhelm Abrahamsson, utan torde vad å dessa skulle hava belöpt enligt ämbetets förmenande böra kronan förbehållas.

Enligt nu antagna grunder komme med ledning av den utredning, som ovan lämnats beträffande arvsföljden efter mannen Littke, ett tänkt skifte av ifrågavarande danaarvsmedel mellan dennes nu levande arvingar att äga rum i följande ordning:

I. Det till fördelning avsedda kapitalbeloppet skiftas till en början i fyra huvudlotter varvid tillfalla:

A) förre handlanden Carl August Littkes avkomlingar	$\frac{7}{24}$	
B) godsägaren Edvard Vilhelm Littkes	»	$\frac{7}{24}$	
C) Lovisa Nordwall-Abrahamssons, född Littke	»	$\frac{7}{24}$	
D) hovslagaren Isak Littkes	»	$\frac{1}{8}$	
			Summa $\frac{24}{24}$.

II. Inom grenen A) taga:

a) tryckeriföreståndaren Albin Littkes elva barn (vartdera $\frac{7}{528}$)			
hälften eller tillhopa	$\frac{7}{48}$	
b) Tekla Littke andra hälften	$\frac{7}{48}$	$\frac{7}{24}$

Den grenen B) tillskiftade lotten tillfaller odelad godsägaren Rudolf Littke..... $\frac{7}{24}$

Inom grenen C) taga:

a) rotemannen August Nordwall en fjärdedel	$\frac{7}{96}$	
b) Bror Otto Vilhelm Abrahamsson, Knut Otto Adolf Abrahamsson och änkan von Baumgarten, född Abrahamsson, övriga tre fjärdedelar (vardera $\frac{7}{96}$) eller tillhopa	$\frac{21}{96}$	$\frac{7}{24}$

Inom grenen D) tillfalla:

a) Erhard Littke hälften	$\frac{1}{16}$	
b) Hertha Littke andra hälften	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{8}$
	Summa	$\frac{24}{24}$.

De lotter, som enligt nu angivna tänkta skifte skolat tillfalla Tekla Littke, Rudolf Littke och Bror Otto Vilhelm Abrahamsson men som, enligt vad ämbetet ovan föreslagit, syntes böra kronan förbehållas, utgjorde sålunda tillhopa ($\frac{7}{48} + \frac{7}{24} + \frac{7}{96}$) något mer än hälften av ifrågasvarande kronan tillfallande danaarvsmedel. Den av ämbetet å nämnda medel uppburna aktorsprovisionen, som uppgått till 618 kronor 29 öre, syntes ämbetet vid sådant förhållande skäligen böra slutligen stanna å den kronan sålunda behållna andelen.

Ovan angivna kvotdelar av det kronan såsom danaarv efter änkan Littke tillfallna kapitalet 7,365 kronor 64 öre skulle sålunda för nedan nämnda sökande utgöra följande kontanta belopp nämligen:

	Kvotdel	Kronor	öre
Ester Fondahn	$\frac{7}{528}$	97	65
John Albin Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Olof Vilhelm Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Gösta Erik Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Algot Robert Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Elsa Törnros, född Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Maria Carlsson, född Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Erik Arthur Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Greta Maria Albina Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Tor Emil Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
Torborg Elin Erika Littke	$\frac{7}{528}$	97	65
August Nordwall	$\frac{7}{96}$	537	08
Knut Otto Adolf Abrahamsson	$\frac{7}{96}$	537	08
Hulda von Baumgarten, född Abrahamsson	$\frac{7}{96}$	537	08
Erhard Littke	$\frac{1}{16}$	460	35
Hertha Littke	$\frac{1}{16}$	460	35
Summa	$\frac{47}{96}$	3,606	09

På grund av det anförda har advokatfiskalsämbetet hemställt om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte att av ifrågavarande danaarvsmedel måtte få till nyssbemälda sexton sökande utbetalas de för en var av dem här ovan upptagna belopp.

Av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att hälften av den behållna kvarlåtenskapen efter änkan Littke tillfallit sökandena såsom arvslott i boet efter mannen Littke samt att återstående hälft, efter avdrag av den, på sätt ovan nämnts, Tekla Littke tillfallna testamentslott tillkommer kronan såsom danaarv. Lika med kammaradvokatfiskalsämbetet anser jag sådana omständigheter icke hava blivit förebragta, vilka påkalla ett efterskänkande av kronans rätt till förmån för sökandena Tekla Littke, Rudolf Littke och Bror Otto Vilhelm Abrahamsson. Vidkommande övriga sökande synes däremot, med avseende å de om dessa sökande meddelade upplysningar, ett dylikt efterskänkande skäligen böra ifrågakomma. Mot den av advokatfiskalsämbetet i detta hänseende föreslagna fördelningsgrund har jag intet att erinra. Med tillämpning av densamma skulle av den summa 7,365 kronor 64 öre, vartill ifrågavarande danaarv uppgår, ett belopp av 3,606 kronor 9 öre efterskänkas, då den kronan behållna delen skulle, efter avdrag av den vederbörande tillkommande aktoratsprovisionen 618 kronor 29 öre, utgöra 3,141 kronor 26 öre.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t i anledning av förevarande framställning måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronan tillfallna, till statsverket inlevererade danaarvsmedel efter förre direktören Seth Teodor Littkes från Trosa änka Emma Lovisa Wilhelmina Littke, född Löjtander, nedan nämnda belopp må åt följande av förre direktören Littkes arvingar utanordnas, nämligen

97 kronor 65 öre åt en var av plåtslageriarbetaren L. L. Fondahns hustru Ester Fondahn, född Littke, John Albin Littke, typografen Olof Wilhelm Littke, arbetaren Gösta Erik Littke, kemigrafen Algot Robert Littke, bokhållaren G. E. Törnros' hustru Elsa Törnros, född Littke, bokbinderiarbetaren J. F. Carlssons hustru Maria Carlsson, född Littke, typografen Erik Arthur Littke, Greta Maria Albina Littke, kemigrafen Tor Emil Littke och Torborg Elin Erika Littke, 537 kronor 8 öre åt en var av förre rotemannen

August Nordwall, redogöraren Knut Otto Adolf Abrahamsson och änkan Hulda von Baumgarten, född Abrahamsson, samt

460 kronor 35 öre åt en var av arbetaren Erhard Littke samt Hertha Littke.

7:o) Den 22 augusti 1915 avled ogifta Wilhelmina Rosendahl från Raus plantering i Raus socken utan att efterlämna kända arvingar.

Danaarv efter
Wilhelmina
Rosendahl.

Enligt instrumentet över en den 7 oktober 1915 efter den avlidna förrättad bouppteckning uppgick behållningen i boet till 1,231 kronor 83 öre.

Den 19 januari 1916 bevakade vice häradshövdingen Carl Wester vid Luggude domsagas häradsrätt i egenskap av befullmäktigat ombud för den avlidnas fostersystrar änkan Elina Albertina Kjellström, född Nicklasson, Anna Gunilda Tholander, född Nicklasson, och Albertina Elisabeth Nicklasson, såsom muntligt testamente efter förbemälda Wilhelmina Rosendahl det förordnande som innefattas i de vittnesmål, vilka intagits i följande protokollsutdrag:

»Utdrag av domboken, hållen vid lagtima vårtinget med Luggude härad i Hälsingborg den 19 januari 1916.

Vice häradshövdingen Carl Wester i Hälsingborg företrädde och anhöll under förmälan, att ogifta Wilhelmina Rosendahl i Raus plantering, vilken avlidit den 22 augusti 1915 utan att efterlämna några intestatarvingar, muntligen förordnat om sin kvarlåtenskap, om vittnesförhör för dödsfalls skull med Johanna Kunigunda Pettersson och Augusta Johanna Lindblad, båda i Raus plantering, samt ingav i denna ordning ett så lydande intyg:

'På begäran få vi härmed till bevis meddela, att vi vid olika tillfällen hört nu avlidna Wilhelmina Rosendahl angående sin kvarlåtenskap yttra, att hennes fostersystrar efter hennes död skulle dela och taga vad de ville hava av kvarlåtenskapen, samt att återstoden skulle brännas upp, då inget finge säljas eller gå till främmande.

Hälsingborg den 12 januari 1916.

Kunigunda Pettersson.

Augusta Lindblad.'

Då jäv mot *Johanna Kunigunda Pettersson* och *Augusta Johanna Lindblad*, vilka vid pårop företrädde, icke kunde utrönas, samt annat laga hinder för vittnesförhörets anställande, rätten veterligen, icke förefanns, fingo de, med öppen jävsrätt lämnad den eller dem, saken framdeles i

händelse av tvist kunde röra, avlägga vittneseden och mottaga erinran om dess vikt och förbindelse, varefter de, hörda var för sig, sammanstämmande vitsordade riktigheten av innehållet i ovanintagna intyg samt därutöver berättade, att Wilhelmina Rosendahl under de sista åren före sin död vid skilda tillfällen uttryckligen för vittnena förklarar, att hennes fostersystrar, vilka voro de i ovanintagna intyg omförmälda Elina Albertina Kjellström, Anna Gunilda Tholander och Albertina Elisabet Nicklasson, skulle ärva och sig emellan fördela all hennes kvarlåtenskap, att hon kort före sin död för vittnena upprepat dessa uttalanden, att desamma uppenbarligen varit uttryck för hennes yttersta vilja och testamente, samt att, vad hon sålunda förordnat, skett vid sunt och fullt förstånd samt av fri vilja.»

Sedermera uttog kammaradvokatfiskalsämbetet å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar laga kallelse och stämning till nämnda häradsrätt å ovanomförmälda Elina Albertina Kjellström, Anna Gunilda Tholander och Albertina Elisabeth Nicklason med yrkande, att ifrågavarande muntliga förordnande, måtte, såsom icke uppfyllande fordringarna på ett testamente, förklaras icke utgöra hinder för kronan att tillträda kvarlåtenskapen efter Wilhelmina Rosendahl såsom danaarv; och biföll häradsrätten i utslag den 10 april 1917 advokatfiskalsämbetets yrkande.

Uti en den 14 april 1917 till Kungl. Maj:t inkommen ansökning hava den avlidnas ovanberörda fostersystrar jämte muraren W. R. Tholander, gift med Anna Gunilda Tholander — med förmälan, att de numera insåge, att de på grund av Wilhelmina Rosendahls underlåtenhet att genom ett i fullt lagliga former upprättat testamente trygga dem i besittningen av hennes kvarlåtenskap saknade laglig rätt till densamma, samt under hänvisning till den avlidnas uttalade önskingar ävensom under åberopande av den hjälp, som genom ifrågavarande kvarlåtenskap skulle beredas dem — anhållit, att Kungl. Maj:t måtte till förmån för sökandena avstå från Kungl. Maj:ts och kronans rätt till danaarv efter deras fostersyster.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Malmöhus
län.*

Över ansökningen har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län avgivit infortrat utlåtande och därvid förklarar sig icke hava något att erinra emot bifall till förevarande framställning.

*Kammarad-
vokatfiskals-
ämbetet.*

Kammaradvokatfiskalsämbetet har jämväl den 7 februari 1918 avgivit infortrat yttrande och därvid beträffande sökandena Elina Albertina Kjellströms samt Albertina Elisabeth Nicklassons ekonomiska omständigheter överlämnat följande intyg:

»På begäran få vi, som sedan lång tid tillbaka väl kända änkefru Elna Albertina Kjellströms, född Nicklasson, och fröken Albertina Elisabeth Nicklassons ekonomiska förhållanden, härmed därom avgiva följande uppgift.

Änkefru Kjellström, som nu är 65 år gammal och i det närmaste oförmögen att genom arbete förtjäna något, äger fastigheten kvarteret Mars nr 9 A, taxerad till 18,000 kronor och efter den 1 sistlidne oktober lämnande henne en hyresinkomst av kronor 1,044 per år utom fri bostad. I fastigheten finnes in-tecknad skuld till ett belopp av niotusenfemhundra kronor löpande med i genomsnitt 5.5 procent. Skatter, renhållning och underhåll av fastigheten kan lägst beräknas till kronor 250 per år, vadan utgifterna därför uppgå minst till kr. 772.50. Änkefru Kjellströms kontanta inkomst av fastigheten kan alltså högst beräknas till kr. 271.50 per år, och är detta vad hon av egna medel kan anses hava för sitt livsuppehälle.

Fröken Albertina Elisabeth Nicklasson, 56 år gammal, är av sjukdom numera oförmögen att själv förtjäna något och är därför för sitt uppehälle helt hänvisad till släktingars hjälp.

Hälsingborg den 18 januari 1918.

Anders Åberg, *Erik Poppe.*
predikant och redaktör, Hälsingborg.

Frans Kjellström,
snickare, Hälsingborg.

Attesteras: *Clas Elis Johansson,* kyrkoherde.

Att ovannämnda herrar Anders Åberg, Kjellström och Poppe äro av mig kända såsom trovärdiga personer, det varder härmed på begäran intygat.

Hälsingborg den 21 januari 1918.

Clas Elis Johansson.»

Med förmälan, att advokatfiskalsämbetet låtit med åtgärder för indrivande av ifrågavarande danaarv anstå i avbidan på Kungl. Maj:ts beslut i anledning av förevarande ansökning, samt att sökanden Anna Gunilda Tholander numera avlidit, efterlämnande bröstarvingar, har ämbetet hemställt om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte att kronans rätt till ifrågavarande danaarvsmedel måtte till änkan Elina Albertina Kjellströms och Albertina Elisabeth Nicklassons samt till avlidna Anna Gunilda Tholanders rättsinnehavares förmån efterskänkas.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans rätt till danaarv efter Wilhelmina Rosendahl från Raus socken av Malmöhus län må efterskänkas till förmån för änkan Elina Albertina Kjellström och Albertina Elisabeth Nicklasson samt Anna Gunilda Tholanders rättsinnehavare.

Danaarv efter
Elisabeth
Trehook
Wikström,
född Hoskin.

8:o) Den 5 april 1873 ingick dåvarande handlanden, sedermera museiintendenten Karl Alfred Wikström i Örebro äktenskap med engelska undersåten Elisabeth Trehook Hoskin, vilken emellertid omkring två år därefter avvek till okänd ort och icke sedermera låtit sig avhöra. Den 26 januari 1910 avled mannen Wikström.

I instrumentet över den efter honom den 10 mars 1910 förrättade bouppteckningen upptogos såsom stärbhusdelägare hustrun, Elisabeth Trehook Hoskin, samt följande arvingar till den avlidne:

A. systemn Emelie Sjöblom, född Wikström, gift med målaremästaren S. A. Sjöblom i Torshälla,

B. avlidne brodern materialförvaltaren Erik August Wikströms barn:

1:o) Wilhelmina Sten, född Wikström, gift med valsmästaren F. Sten i Domnarvet,

2:o) handlanden Ernst August Wikström i Kvistbro,

3:o) avlidne sonen förmannen Carl Alfred Wikströms från Ludvika omyndiga barn i äktenskap med Lovisa Wikström:

a. Erik Alfred,

b. Nils Alfred,

c. Nanny Maria,

d. Tore Alfred,

e. Karl Alfred,

4:o) Emma Sofia Larsson, född Wikström, gift med bokföraren C. J. Larsson i Enköping,

5:o) torvingenjören Magnus Wikström i Bramstorp, Tegnaby,

6:o) Mathilda Bergqvist, född Wikström, gift med taxameterföraren J. Bergqvist i Örebro.

Enligt bouppteckningen utgjorde behållningen i boet 15,290 kronor 64 öre.

Vid arvskifte den 15 maj 1911 utvisade boet en behållning av 15,085 kronor 7 öre. Härav tillskiftades den avlidnes hustru i fördel och giftorätt ett belopp av 7,700 kronor 58 öre. Den 2 mars 1914 överlämnades den henne tillskiftade andelen, dåmera uppgående till 8,652 kronor 67 öre, till kammaradvokatfiskalsämbetet, som samma dag

insatte beloppet å statsverkets giroräkning i riksbanken. I anledning härav utanordnades av statskontoret till ämbetet å sagda belopp aktoratsarvode, uppgående till 682 kronor 63 öre.

På ansökning av kammaradvokatfiskalsämbetet, att Elisabeth Trephook Wikström, född Hoskin, måtte för död förklaras, meddelade rådhusrätten i Örebro den 15 maj 1916 den begärda förklaringen. Den 29 augusti 1916 förrättades därefter bouppteckning efter den dödförklarade, varvid anmärktes, att hon ej efterlämnat kända arvingar. Såsom tillgång i boet upptogs ovanberörda till statsverket inlevererade medel, 8,652 kronor 67 öre, som ostridigt utgöra danaarv. Härifrån skulle avgå kostnaden för bouppteckningens förrättande, 50 kronor. Under innevarande år har sistberörda bouppteckning vederbörligen inregistrerats och arvsskatt guldits av statsmedel till belopp av sammanlagt 732 kronor. De medel, som definitivt kommit statsverket till godo, utgöra sålunda 7,188 kronor 4 öre.

I en till Kungl. Maj:ts ingiven skrift, dagtecknad den 13 januari 1917, hava Emelie Sjöblom, född Wikström, Wilhelmina Sten, född Wikström, Ernst August Wikström, Emma Sofia Larsson, född Wikström, Magnus Wikström och Mathilda Bergqvist, född Wikström, samt Frans Danielsson i egenskap av förmyndare för Carl Alfred Wikströms omvändiga barn, anhållit, att, då intendenten Wikströms efterlämnade tillgångar av honom förvärvats efter det hans hustru lämnat det gemensamma hemmet och samtliga sökande befunno sig i små ekonomiska omständigheter, kronans rätt till ifrågavarande danaarv måtte efterskänkas samt sökandena förklaras berättigade att lyfta det belopp, som fru Wikström efterlämnat, efter avdrag av kostnaderna för bouppteckningens förrättande och registrering samt aktoratsarvodet.

Över ifrågavarande ansökning har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län avgivit infortrat utlåtande, varvid fogats utredning angående sökandenas personliga förhållanden och ekonomiska ställning. Av denna utredning inhämtas i huvudsak följande.

*Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Örebro län.*

Emelie Sjöblom är omkring 74 år gammal och har varit i äktenskap förenad med målaremästaren S. A. Sjöblom i Torshälla, vilken avlidit den 11 december 1914. Hon äger förutom lösören, värderade till 300 kronor, ett kapital av 3,600 kronor, räntande sex procent. Då hon i följd av sin ålder ej kan företaga sig något egentligt arbete utan till en del måste vårdas av andra, nödgas hon för sitt uppehälle delvis anlita sitt kapital. På änkan Sjöblom skulle, om behållningen av dana-

arvet betraktats såsom arv efter intendenten Wikström, hava belöpt hälften eller 3,594 kronor 2 öre.

Wilhelmina Sten är gift med förre valmästaren Frans Axel Sten i Domnarvet, vilkens inkomster år 1916 uppgingo till 880 kronor, och som enligt uppgift icke äger samlat kapital utan i stället har skulder till belopp av omkring 260 kronor. Makarna äga sex barn i åldern 32—18 år. På hustru Sten skulle under ovan angivna förutsättning belöpa $\frac{1}{12}$ av behållningen å danaarvet eller 599 kronor.

Handlanden Ernst August Wikström i Kvistbro, vilken äger en mindre fastighet, anses hava en god ekonomisk ställning. På Wikström skulle belöpa $\frac{1}{12}$ av behållningen eller 599 kronor.

Emma Sofia Larsson är gift med bokhållaren Karl Johan Larsson, anställd hos spannmålshandelsfirman aktiebolaget C. A. Hagendahls Son i Enköping med en årlig lön av 2,100 kronor jämte hyresbidrag av 200 kronor. Makarna, som äro födda mannen år 1860 och hustrun år 1867, äga tre barn, födda respektive åren 1893, 1894 och 1905, samt sakna kapital. De uppgiva sig själva hava skuld på grund av hustruns sjukhusvistelse åren 1913 och 1914. På hustrun Larsson skulle belöpa $\frac{1}{12}$ av behållningen eller 599 kronor.

Torvingenjören Magnus Wikström, numera bosatt i Växjö, är anställd såsom disponent vid Växjö torvaktiebolag i Tegnaby. Hans avlöningsförmåner uppgå till omkring 5,000 kronor, och anses hans ekonomiska ställning jämförelsevis god. Wikström, som har fyra minderåriga barn, äger icke, såvitt känt är, någon enskild förmögenhet. På hans lott skulle likaledes komma $\frac{1}{12}$ av behållningen eller 599 kronor.

Mathilda Bergqvist, född Wikström, är gift med utköraren vid renhållningsverket i Växjö J. Bergqvist, förut anställd såsom förman vid P. Buréns hyrverk och åkeri i Örebro. Bergqvist har ej veterligen några inkomster utöver sin arbetsförtjänst. På hustrun Bergqvist skulle av behållningen belöpa $\frac{1}{12}$ eller 599 kronor.

Avlidne körkarlen Carl Alfred Wikströms i Ludvika efterlämnade fem barn hade den 1 januari 1917 hos sin förmyndare nämndemannen Frans Danielsson i Sörvik inestående ett sammanlagt belopp av 386 kronor 1 öre. Å ett och vart av dem skulle belöpa $\frac{1}{60}$ eller 119 kronor 80 öre av ovanberörda behållning.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har, jämte överlämnande av tillstyrkande yttrande av magistraten i Örebro, bland annat anfört, att befallningshavanden med hänsyn såväl därtill att sökandena — möjligen med undantag för Ernst August Wikström och Magnus Wikström — måste anses i ekonomiskt hänseende vara i små omständigheter, som

därtill att intendenten Wikströms förmögenhet av honom förvärvats efter det hustrun förlupit hemmet och sålunda utan att denna därtill i någon mån bidragit, ansåge sig böra tillstyrka nådigt bifall till den underdåniga ansökningen.

Efter remiss har kammaradvokatfiskalsämbetet den 28 februari 1918 avgivit yttrande i ärendet, därvid ämbetet anfört följande:

Kammaradvokatfiskalsämbetet.

I likhet med Kungl. Maj:ts befallningshavande funne advokatfiskalsämbetet det vara tillförlitligen utrett, att samtliga sökande med undantag för handlanden Ernst August Wikström och torvingenjören Magnus Wikström befunne sig i behövande omständigheter. Ej heller syntes föreligga anledning till tvivelsmål rörande riktigheten av de lämnade upplysningarna, att intendenten Wikström förvärvat huvudsakliga delen av sin förmögenhet, sedan hustrun avvikit från det gemensamma hemmet. Med hänsyn härtill funne ämbetet skäl tala för eftergivande av kronans rätt till behållningen å ifrågavarande danaarv, så mycket mer som det icke vore fråga om mera betydande belopp. I följd av arvingarnas antal syntes den varje sökande tilläventyrs tillfallande lott böra till beloppet fastställas, varvid såsom delningsgrund borde tjäna sökandenas tänkta arvsrätt till ifrågavarande medel, på sätt i befallningshavandens utredning för varje arvinge särskilt angivits. Sökandena Ernst August Wikströms och Magnus Wikströms jämförelsevis goda ekonomiska ställning syntes emellertid böra utesluta dem från delaktighet av en dylik förmån, varför de på dem belöpande andelar enligt ämbetets åsikt borde fortfarande komma kronan till godo.

Kammaradvokatfiskalsämbetet hemställer sålunda om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte att av ifrågavarande danaarvsmedel måtte till sökandena, med undantag av Ernst August Wikström och Magnus Wikström, få utbetälas de å en var av dem, enligt ovan gjorda uträkningar belöpande belopp.

Denna hemställan finner jag mig böra biträda och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t i anledning av förevarande framställning måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronan tillfallna, till statsverket inlevererade danaarvsmedel efter Elisabeth Trephook Wikström, född Hoskin, från Örebro, nedan nämnda belopp må åt följande av museiintendenten Karl Alfred Wikströms arvingar utanordnas, nämligen

3,594 kronor 2 öre åt målaremästaren S. A. Sjöbloms änka Emelie Sjöblom, född Wikström,

599 kronor åt envar av valmästaren F. Stens i Domnarvet hustru Wilhelmina Sten, född Wikström, bokföraren C. J. Larssons i Enköpings hustru Emma Sofia Larsson, född Wikström, och taxameterföraren J. Bergqvists i Örebro hustru Mathilda Bergqvist, född Wikström, samt

119 kronor 80 öre åt ett vart av avlidne körkarlen Carl Alfred Wikströms omyndiga barn Erik Alfred, Nils Alfred, Nanny Maria, Tore Alfred och Karl Alfred.

Vad föredragande departementschefen i förestående åtta danaarvsärenden hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:tt Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sven Lidholm.